

Sprawozdanie

Komisji administracyjnej nad wnioskiem posła Szweda o zmianę §. 34. ustawy wojskowej w tym kierunku, ażeby młodszy syn prowadzący gospodarstwo rolne był uwolniony od czynnej służby wojskowej, jeżeli potrzebny jest do utrzymania rodziny.

Wysoki Sejmie!

Ustawa wojskowa dopuszcza pewnych ulg w wypełnieniu obowiązku powszechnej służby wojskowej ze względów gospodarczych i rodzinnych, a mianowicie w §. 33 zwalnia posiadaczy odziedziczonych gospodarstw rolnych, jeżeli na tych gospodarstwach mają swe zwykle mieszkanie a dochód z gospodarstwa do samoistnego utrzymania rodziny z 5 osób wystarcza i czterokrotnie nie jest wyższy: taki posiadacz ma być przydzielony do rezerwy i tak długo w niej pozostać, jak długo te stosunki istnieją, o ile przez losowanie nie został przydzielony do rezerwy. Wedle §. 34 ust. wojsk. zaś w ten sam sposób uwzględnieni być mają podczas pokoju i do rezerwy wcieleni ze względów familijnych: 1) jedyny syn niezdolnego do zarobkowania ojca lub owdowiałej matki lub w braku tychże jedyny ich zięć, jeżeli te stosunki, które uwolnienie powodują, już przed jego ożenieniem nie istniały. 2) po śmierci ojca jedyny wnuk niezdolnego do zarobkowania dziadka lub owdowiałej babki, którzy syna nie mają. 3) jedyny brat rodzony lub przyrodni rodzeństwa całkiem osierociałego, jak nie mniej jedyny brat przyrodni rodzeństwa, które nie ma ojca. Uwolnienia tego od czynnej służby domagać się może ten jedyny syn, wnuk, zięć, brat rodzony lub przyrodni natomiast, jeżeli od jego uwolnienia utrzymanie jego rodziców, dziadów i t. d. zawisło i on rzeczywiście temu obowiązkowi zadość czyni. Zupełnie na równi, jak wyżej wymienieni syn, wnuk, zięć, brat ma być i ten uważany, którego brat lub reszta braci wzgl szwagrowie a) w linii lub w obronie krajowej choćby wskutek wyjątkowego w myśl §. 12 czwartego ustępu dokonanego powołania służbę pełnią, jeżeli oczywiście nie zachodzi wypadek dezercyi; b) nie mają lat 18, c) dla wad umysłowych lub cielesnych do jakiegokolwiek zarobkowania nie są zdolni.

Wniosek posła Szweda zmierza do rozszerzenia uwolnienia od czynnej służby z powodów familijnych także na wypadek, gdy jest w rodzinie więcej synów, względnie braci i domaga się, by także młodszy syn był uwolniony od

czynnej służby wojskowej, jeżeli jest potrzebny do utrzymania ojca, matki lub rodzeństwa i jeżeli starsi synowie prowadzą oddzielne gospodarstwo lub opuścili dom rodzinny, nie dają lub dać nie mogą rodzinie dostatecznego utrzymania.

Przyznać trzeba, że ustawa wojskowa nie wyczerpuje wszystkich wypadków, w których rodzina cierpieć musi niedostatek wskutek powołania do czynnej służby tego z synów, wnuków, szwagrów lub braci, od którego utrzymanie ojca, matki lub rodzeństwa zależy i często zdarzają się wypadki, że inny syn ojca, lub wnuk dziadka, niezdolnych do zarobkowania, inny syn owdowiałej matki lub wnuk owdowiałej babki, nie mogą albo nie chcą dać utrzymania osobom, do rodziny należącym, w ustawie wymienionym co się najczęściej wówczas dzieje, gdy syn starszy ożeniwszy się na żoninem gospodarstwie nie raz w innej wsi położonym osiada lub oddaje się rzemiosłu lub emigruje, to jednak mając na uwadze, że powszechność obowiązku służby wojskowej w tem właśnie polega, iżby każdy zdolny do tej służby rzeczywiście temu obowiązkowi w sposób ustawą wskazany dla wszystkich, zadość uczynił, że zatem wyjątki od tej reguły nie powinny być liczne i tylko w tych wypadkach dopuszczalne, gdy tego konieczność wymaga a istnienie tej konieczności da się ściśle udowodnić: zważywszy, że udowodnienie, iż starszy do służby wojskowej obowiązany syn, nie może lub nie chce dać utrzymania członkom rodziny w ustawie wymienionym, jest nadzwyczaj trudnem i wprowadzenie żadanego przez posła Szweda rozszerzenia uwolnień od czynnej służby wojskowej mogłoby dać pole do nadużyć i do usuwania się od czynnej służby wojskowej ze szkodą innym popisowych, którzy w miejsce uwolnionych do czynnej służby powołaniby być musieli, co się dzieć nie powinno, — Komisya administracyjna nie może doradzać dopuszczenia dalszego wyjątku od ogólnej zasady powszechnej służby wojskowej w żadanym tym wnioskiem kierunku i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przechodzi do porządku dziennego nad wnioskiem posła Szweda o zmianę §. 34. ust. wojsk.

Przewodniczącego:

Jan Szeptycki

Sprawozdawcy:

Tarnawski